

Tuomarilla on asiaa podcastin 4. jakso

[Musiikkia]

Miesääni:

Tämä on Tuomarilla on asiaa -podcast, jossa mediatuomarit tarkastelevat tuomioistuinten toimintaa yhdessä vieraidensa kanssa. Mediatuomariverkoston tarkoituksena on lisätä tuomioistuinten toiminnan läpinäkyvyyttä ja parantaa yleistä tietämystä tuomioistuinten työstä. Tervetuloa kuuntelemaan.

[Musiikkia]

Teemu Vanhanen:

Sen lisäksi, että oikeudenkäyntejä toimitetaan suomeksi ja ruotsiksi, oikeudenkäynneissä useasti joku henkilöistä puhuu esimerkiksi jotakin muuta kieltä, kuten arabiaa, viroa, venäjää, somalia, englantia. Ja tämä tarkoittaa, että oikeudenkäynteihin, -käynteihin usein tarvitaan tulkkeja ja että oikeudenkäyntiasiakirjoja myös käännetään. Tästä teemasta meillä on nyt sitten keskustelemassa me Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden mediatuomarit Teemu Vanhanen ja Jenny Andersson-Trontti, sekä sitten meillä on asiantuntijavieraina täällä asianajaja Jussi Sarvikivi sekä oikeusneuvos ja tuomarinkoulutuslautakunnan puheenjohtaja Jussi Tapani. Tervetuloa.

Jenny Andersson-Trontti:

Mitä kokemuksia asianajajan työssä on, on tulkkien käytöstä vaikka asiakastapaamisissa, tai käytetäänkö paljon tulkkeja vaikka neuvotteluissa tai muissa? Mites asianajaja Sarvikivi?

Jussi Sarvikivi:

Joo, käytetään paljonkin, ja, ja varsinkin niin kuin tällaisissa, sanotaanko massa-, massarikollisuudessa, niin niitä on huomattavakin määrä. Huumausainerikoksissa varmasti huomattava osa on, on yleensä sitten, öö, ulkomaalaistaustaisia ainakin, ja, ja, ja näin, näin pitää tehdä. Mun pitää sanoa, että oma kokemukseni niin kun tulkkien käytöstä asiakastapaamisissa, niin itse asiassa nyt kun rupesin miettimään, niin, niin, niin siitä on kyllä vuosia aikaa, että mulle on jostain syystä nyt tullut niinku vaan ruotsinkielisiä ja sellaisia, jotka ymmärtää sitten englantia sen verran hyvin, että, että ei joudu käyttämään tulkkia. Ja toki täytyy sanoa, että mieluummin mä aina käytän sitten jotain kieltä sillä tavoin ym..., jota minä jollain tavalla edes ymmärrän ilman tulkkia, koska kyllä se on, se tilanne on, on niinku huomattavasti välittömämpi jos se vaan on mitenkään mahdollista. Mutta siis tavanomaista on.

Tietenkin tässä on vähän sitten se, että, että yleensä asianajajilla on sitten omat tulkkauksverkostonsa niin sanotusti tai tulkkiverkostonsa tietyllä tavalla. Me ei jouduta kilpailuttamaan niitä tulkkeja. Me tilataan niiltä, jotka me ollaan koettu hyviksi ja, ja, ja tiedetään, että homma toimii sillä tavoin kun on sovittu ja tiedetään ennen kaikkea se, että hän kääntää sillä tavoin tai tulkkaa sillä tavoin kun pitääkin tulkata, eli kaikki lähtökohtaisesti, eikä ruveta sooloilemaan. Ja, ja sen lisäksi vielä erityisen tärkeää on se, että, että mieluiten tunnetaan se tulkki jo vähän pidemmältä aikaa, tai ainakin tiedetään, että kollegat tuntee sen, koska monissa maahanmuuttajayhteisöissä on tilanne se, jos puhutaan vaikka pienemmistä tällaisista hyvin tiivistä, vaikkapa nyt jostain nepalilaisista tai, tai, öö, tai tämäntyyppisistä, niin yhteisöt on niin tiiviit, että, että siellä on niinku hirvittävä ongelma se,

että, että kukaan ei uskalla oikein puhua välttämättä, kun on, on, se on kuitenkin vaimon isän serkku se tulkki, jo-, jonka sinne viranomainen on hankkinut, tai jotain muuta vastaavaa. Mutta että tämän tyyppisiä asioita. Meillä se tilanne on niinku lähtökohtaisesti helpompi.

Tietysti meillä on sitten aina vähän se, että, että kyllä me saadaan sitten... Yleensä kysymys on siitä, että, että meillä niin sanotusti läpilaskutetaan ne, ne, mut että toki pienemmällä toimistolla voi sitten aiheutua aika isojaakin kuluja näistä tulkkien käytöistä, ja sitten mahdollisesti me saadaan se palkkio joskus kolmen vuoden päästä, niin, niin se, se voi niin kun olla aika iso ongelma. Mutta että kyllä se yleensä on järjestynyt silloin kun näitä itse pienemmässä toimistossa tein, niin yleensä se on kyllä sitten järjestynyt sillä tavoin, et sitten me voidaan vaikka lähettää lasku siitä tulkkauksesta jopa erikseen käräjäoikeuteen ja niitä on maksettu pois. Mutta ne pitää jotenkin niin kun hanskata, jottei yhtäkkiä olla sellaisessa tilanteessa, että, että apua, että mulla on kymppitonin lasku, pieni toimisto, ja, ja, ja tota tässä on mun niin kun yhden kuukauden liikevaihto. Että, että, että, että niinku tällaisia käytännön ongelmia meidän, meidän puolesta joudutaan pohtimaan.

Jenny:

Onko sit ongelmia tulkkien saatavuudessa? Onko tulkeista pulaa?

Jussi S.:

Sanotaan näin, että jonkun tulkin saat varmasti aina. Tietysti sitten puhutaan selvästi harvinaisemmista kielistä, niin silloin var-, varmaan on, että, että niin kun tulkkeja ei, ei ihan oikeastikaan saa. Mut et jonkun tulkin saa varmasti, mutta tulkkien saatavuuden... saatavuusongelma on siinä niinku varmasti käräjä... tai tuomioistuimissakin, että hyviä tulkkeja on sitten niin kun harvemmassa. Ja niinku tossa sanoin jo, siitä tulee varmaankin puhetta, mutta että, että kun meillä ei ole tätä kilpailutusongelmaa, niin meillä on tiedossa onneksi, että ketkä on hyvä tulkkeja, ja, ja ne sitten onneksi pystyvät järjestelemään aikatauluja sillai, että kyllä me järjestetään sitten joskus iltaisin tai viikonloppuisin tapaamisia asiakkaiden kanssa tai käydään heitä vankilassa tapaamassa, että ei siinä niin kun vastaavanlaista ongelmaa väittäisin, että meillä ei, ei siinä ole kuin tuomioistuimilla, koska me pystytään toimimaan niinku joustavammin, mutta että hyviä, hyviä tulkkeja on vähän. Ja tossa Twitterissä kun kävin ruotsinkielisestä tulk-, tulkkauksesta tai ruotsin kielen käytöstä niin kun, niin minusta se oli hämmästyttävää, että siellä joku, joku ammattitulkki ilmoitti, että Suomessa on ainoastaan neljä sellaista tulkkia, jotka on, on suorittanut jonkun tällaisen oikeustulkkipäätöksen, siis suomi-ruotsi, niin, niin voisi niinku kuvitella, että, et monessa kielessä niinku tää tilanne on, on vielä... No tää varsinainen oikeustulkaushan on, tai oikeustulkin niinku tutkinto ja kaikki täähän on tullut vasta muutama vuosi sitten. Mutta että joka tapauksessa, niin, niin, niin tästä näkökulmasta, niin kyllä meillä on aika paljon kehitettävää vielä.

Teemu:

Mitenkäs Jussi Tapani, näetkö sinä ongelmaa siinä sitten vuorostaan, että tuomioistuimillahan edellytetään laissa monissa eri asioissa, sekä siviili- että rikosasioissa, ripeätä toimintaa esimerkiksi haasteen tiedoksiantamisessa tai pääkäsitteilyn aloittamisessa, mutta sitten samaan aikaan kuitenkin näitä asiakirjoja pitäisi käännettää eri kielille, joskus hyvinkin eksoottisille kielille, ja istuntoihin pitäisi saada nopealla aikataululla tulkkeja?

Jussi Tapani:

Joo, mä oikeastaan tartun tohon mihin Jussi Sarvikivi lopetti, niin mä oon... Siitä on joku aika kyllä, mut mä oon katsonut tätä listaa näistä oikeustulkeista ja niitten lukumäärästä, ja sitten itse asiassa tein saman yllättävän havainnon, että jopa sellaisista yleisistä kielistä, joita voidaan ajatella, että

tämmöisessä tuomioistuinten arjessa niin tarvitaan enemmän, niin siellä on yllättävän vähän itse asiassa lukumäärällisesti niinku virallisesti listalla olevia oikeustulkkeja, ja sitten se varmasti niin kun muissa harvinaisissa kielissä niin, niin se tilanne on vielä, vielä hankalampi. Ja silloin voi ajatella tietysti tätä... Ajattelen niinku näin, että mis... miten me ollaan niinku yhteiskunnallisesti, meillä on väestö keskittynyt ja sitä kautta myös niinku kielellinen moninaisuus, niin me puhutaan niin kun Etelä-Suomen... Etelä-Suomesta, jonne pakkautuu, pakkautuu eri tavoin ja myös tuomioistuinten näkökulmasta jutuista, niin mä vaan pelkään, pelkään tota siinä sellaista, että meillä on samanaikaisesti juuri tarvetta niille harvinaisille kieli-... kielille ja sitten meillä on, meillä on tavallaan tuomioistuimet jo kilpailevat keskenään tavallaan niistä niukoista voimavaroista, ja tähän yhdistettynä tää, tää aika-, aikapaine, niin kyllähän tää on semmoinen, semmoinen tota kokonaisuus, että ehkä tätä ei ole, ei ole sitten riittävästi huomioitu. Tai en osaa sanoa, että onko sille annettu riittävä painoarvo, kun ajatellaan niinku oikeudenkäyntien kestoa ja sen siellä sisällä niitä prosessin eri vaiheita, että tää niinku kielellinen puoli, puoli on ihan olennainen. Ei se, että saadaan asianosaiset paikalle ja riittävästi aikaa, vaan myös se, että millä tavalla, mink-, millä materiaalilla, ja kielelliset oikeudet, ja itse asiassa unionista tulevat vaatimukset täyttären, jotka on kirjastynyt koko ajan, niin onhan tässä melkoinen, melkoinen vyyhti, vyyhti hanskattavana.

Jussi S.:

Ja jos mä saan tuohon vaan jatkaa ihan lyhyesti, että tietysti tulkit ja, ja kielenkääntäjät haluaa kovasti korostaa, ja ihan syystäkin, että, että tulkkaushan niin on, on niin eri asia tietenkin kun, kun niin kun kääntäminen, että, että silloin... Ja monet kielenkääntäjähän eivät toimi tulkkeina, ja, ja, ja kielen kääntäminen on onneksi niinku hieman rauhallisempaa touhua kuitenkin yleensä, kun, kun, kun tulkkaus. Joskus olen itse harjoitellut tulkkau-, niin kun tulkkausta, ja se oli niin mahdottoman vaikeeta, etten voisi kuvitellakaan, että mä itse sitä tekisin. Että, että, että niinku se olisi tietysti ideaalitalanne, jos meillä olisi olemassa niinku fantastinen kielenkääntäjäpooli ja sitten olisi olemassa niinku fantastinen tulkkaus- tai tulkkien pooli, ja osittainhan voi, voi tietenkin olla, että ne toimisivat ristiinkin, mutta että, et monet ehkä tuomioistuimissakaan eivät tosiaan ymmärrä tätä eroa, siis sitä, että, että vaikka olet fantastinen tulkki, niin et sä osaa kääntää sitä kieltä tai, tai toisin päin siis samalla tavalla.

Jenny:

Jos siirrytään sitten keskustelemaan vähän tulkkaus- ja käännöspalveluiden saa-... tai oikeusvarmuuden... Otetaan uusiksi. Jos siirrytään keskustelemaan tulkkaus- ja käännöspalveluiden... -palveluista oikeusvarmuuden näkökulmasta. Jos kysyn ihan teiltä kaikilla, kaikilta, niin oletteko törmänneet siihen, että tulkkaus olis ollu virheellistä tai puutteellista? Onko sellaista tilannetta tullut vastaan?

Teemu:

No minä voin sanoa ehkä kärjätuomarin näkökulmasta, että, että uskaltaisin sanoa, että useimmilla kärjätuomareilla on jonkinlainen kokemus siitä, että istuntosalissa sitten tulkattava päämies puhuu hyvin pitkästi omalla kielellään, ja, ja tulkki sitten kääntää tämän hy-, hyvin lyhyesti, joka sitten ehkä aiheuttaa tuomarissa jonkinlaisia epäilyksiä, että jäikö, jäikö tästä jotakin kääntämättä pois. Mutta kun, kun sitä alkuperäiskieltä ei välttämättä itse ollenkaan osaa, niin on, on erittäin haastavaa sitten tietenkin havaita, että onko tässä jotain aitoja tulkkauspuutteellisuuksia. Mutta että ehkä itse ajattelen, että semmoinen useimmiten toistuva ongelma on enemmänkin tällainen kulttuurillinen, eli, eli tuota, joissakin kielissä tai kulttuureissa saattaa sitten, öö, terminologia poiketa sitten, että ei välttämättä ole sanoja kaikille asioille tai, tai sitten, tai sitten niiden

merkitykset saattavat vähän vaihdella, ja, ja tästä aiheutuu sitten väärinymmärrystä, joskus jopa sen tulkittavan ja tulkin välilläkin, ja, ja, ja tää on tietenkin semmoinen iso ongelma sitten, mi-, mikä voi vaikuttaa sitten oikeusvarmuuteen ja siihen, että, että, että tuomarikin ymmärtää asian väärin.

Jussi T.:

Jos tuohon voi täydentää, korkeimmassa oikeudessa on tietenkin hyvin harvoin suullisia käsittelyjä, mutta ei ole tavatonta, että ne jutut, jotka aika usein on esimerkiksi seksuaalirikoksia, niin sitten siellä on joku asianosaisista, niin on, on tavallaan vieraskielinen ja saman-, samanlaisia tavallaan havaintoja tullaan tehne-, tehneeksi sielläkin, sielläkin, että ei löydy, löydy ihan oikeita, tai sanotaan niinku sopivia, ymmärrettäviä termejä meidän näkökulmasta. Tietysti meillä on se ehkä etu siinä, että siellä on sitten jo kaks, kahdessa oikeusasteessa tota käyty se, jolloin pys-, on tietynlainen vertailu-, vertailumateriaali, mutta sehän ei tarkoita sitä, etteikö se sitten kolmannen kerran nää ongelmat niin kun toistuisi, toistuisi mahdollisesti, että tietyllä tavalla, niin kyllä tämä varmasti läpäisee, läpäisee tietyllä tavalla kaikkikin oikeusasteet jossain, jossain määrin. Mutta varmaan on, on ennen kaikkea käräjäoikeustasolla, -tasolla se, se mistä näitä havaintoja eniten tehdään.

Jussi S.:

Joo. Niinku lyhyt vastaus siihen, että onko ongelma oikeusvarmuuden kannalta, niin ilman muuta on. Se, että, et ei me, ei me saada sitä varmasti koskaan mihinkään ideaalimaailman tilanteeseen, että kaikki tulkkaus olisi virheetöntä. Mutta, mutta niinku käytännön tasolla se tilanne a-, avustajan näkökulmasta on, on niinku se, että jos mulla on vieraskielinen päämies jo-, jollain harvinaisemmalla kielellä, mutta hän pystyy kommunikoimaan niin kun ei auttavasti, mutta sanotaanko niin kun hyvällä tasolla englanniksi mun kanssa, niin, niin kyllä mä lähden siitä, että, tai mä kerron ainakin avoimesti tälle asiakkaalle, että, että niin kun sinun etusi mukaista on, että vaikka se ei oo sun äidinkieles, niin, niin olisi hyvä käyttää englantia niin kuulusteluissa kuin sitten mahdollisessa oikeudenkäynnissäkin, koska silloin minä pystyn kontrolloimaan siitä, että, että se, että se tulkkaus menee oikein, ja, ja mahdollisiin virheellisiin pystytään puuttumaan, koska niitä tulee. No, ruotsi ja englanti nyt on tietysti niinku mulle sellaiset kielet, joita niin kun pystyn, joihin pystyn sitten käännösongelmiin puuttumaan, mutta että, mutta että isoja juttuja.

Mulla oli yksi, muutama vuosi sitten kaks hollantilaista päämiestä, iso, erittäin vakava talousrikosasia. Tässä sovittiin heti alusta asti, että käytetään englantia, jotta me, me niin kun pärjätään sen homman kanssa. No se meni hyvin. Mulla oli ihan vähän aikaa sitten kiinalainen päämies, toinen talousrikosjuttu, jossa, jossa myös sovittiin, että käytetään englantia. Tää on vasta, vasta esitutkintavaiheessa, mutta jo kuulusteluissa huomasin, vaikka meillä oli ihan hyvä englannin kielen tulkki, ei siinä mitään, niin, niin sitten kun siellä tulee, siellä oli kysymys vähän tällaisesta kauppatavasta ja jostain muusta, niin yhtäkkiä siellä puhutaan letter of creditistä, ja, ja, ja sitten sitä pitäisi ruveta kääntämään, ja kysymyksessä on remburssi, ja kun ei tutkijakaan ymmärrä sitä että niinku suomeksikaan, että mikä on remburssi, niin, niin millä tavoin minä olisin tähän niinku pystynyt puuttumaan, jos siellä olisi kiinaksi keskusteltu keskenään. Ja, ja sitten me ollaan yhtäkkiä käräjillä kolmen vuoden päästä ja ruvetaan pohtimaan sitä, että ei täällä ole puhuttu mistään remburseista, että, että sä puhut jostain ihan höpöhöpöjutuista, ja sitten sen jälkeen, kun meillä ei kuulusteluja nauhoiteta, niin, niin sitten sinne kutsuttais se tutkija paikalle, että sanoko hän näin. No kyllä minusta sanoi, kun parhaassa tapauksessa se tulkki, sanoko hän näin, en minä voi muistaa kolmen vuoden takaisia, mutta parhaani oon tehnyt. Ja mitäs me sitten, millä me se, se niinku varmistetaan. Et niin kun tämänäntyyppisiä käytännön ongelmia on.

Ja vielä ihan lyhyesti tuosta kulttuurisesta puolesta, niin nää on joskus ihan niinku hauskojakin tilanteita, ja tietyllä tavalla se on hassua. Se, siitä vois, tästä voisi olla niinku hyvin vaikkapa yhteisiä koulutuksia minusta niinku tuomioistuimille, syyttäjille ja, ja, ja asianajajille tietyistä sellaisista niinku toistuvista asioista. Musta on niinku hirveän hauskaa, että, että, että monessa kulttuurissa, vaikkapa tuolla niinku Aasian tietyissä osissa ja, ja ilmeisesti aika useissakin ja, ja, ja ennen... ja myös-, myöskin niin kun Afrikan monissa valtioissa niin puhutaan niinku veljistä ja, ja, ja, ja äideistä tai jostain muusta, niinku sukulaissuhteet on tällaisia. Sitten kun me ollaan kuunneltu sitä niinku 2-3 tuntia ja hän on puhunut veljestään tai äideistä ja isistään, ja, ja sitten, sitten rupeaa tulemaan niinku kahdeksas isä, niin, niin sitten, sitten, sitten niin kun ollaan siinä, että hetkinen, että onko hän nyt oikeasti niinku sun isä, vai puhutaanko... No ei, että se oli oikeastaan veli, mutta kun me puhutaan hänestä niin kun... että tätä me yleisesti käytetään, niin, et niinku tämäntyyppisiä asioita, jos siellä ei ole kenelläkään siinä salissa ole niinku käsitystä siitä, että, että, että ei siellä puhuta, että ei siellä mennä niin kun sellaisen kristillisen, suomalaisen kasvatuksen mukaan, että meillä on veli ja isä ja äiti, ja, ja se ymmärretään, mutta että niinku tän tyyppiset asiat niin siellä voi olla yhtäkkiä niinku ihan väärillä raiteilla.

Teemu:

Sisältyykö meillä tuomarikoulutukseen mitään tällaisista kulttuurikoulutusta tai kulttuuritietoisuutta lisäävää koulutusta?

Jussi T.:

Meillä on semmoinen siirry-... tai ollaan siirrytty tällaisiin yleisiin tuomaritaitoihin, semmoinen iso kokonaisuus, ja sinne on varmasti pyritty niinku lisäämään erityyppistä tavallaan niinku tuomarin yleisempääkin ymmärrystä, ymmärrystä lisäävää ainesta. Ei varmasti oo niinku tällainen kulttuuri... kulttuuristen aspektien, aspektien tota huomioiminen ja se, mi-, miten niitä kohdataan, kohdataan, mitä niistä pitäisi ajatella, mistä voi hankkia lisä-, lisätietoa. Tietysti tavallaan ammatissaan kehittyvät ja, ja halukkaat niin pystyy tietysti silmät avoimena, ja nykyisin pystyy etsimään tietoa. Lähimmäs tulee, tulee varmaan itselle mieleen niin oikeuspsykologian tota koulutuksessa, siellä niinku se on oikeastaan ihan välttämätön, välttämätön, mutta sen palikan osuus ja se mitä siitä pystytään tarjoamaan niin kun tuomareille tai lainkäyttöhenkilö-, -henkilökunnalle, niin se on aika pieni, pieni koulutus tällä hetkellä. Sen lisäksi on tietysti tää oikeuspsykologian erikoistumiskoulutus, mutta se, se on taas... tavoittaa niin, niin pienen määrän, määrän tavallaan sitten sen kahden vuoden aikana, aikana, että siellä... Sen totean, että kun itse oon sitä nyt tässä suorittanut, ja, ja kohta se on loppu, tää, tää osio, niin siellä on aika paljon ollut itse asiassa näitä mitä nytkin on keskustellut, tällaisia, niin ku kulttuurista sensitiivisyyttä, mutta se ehkä johtuu siitä, että siinä koulutuksessa muun muassa niinku seksuaalirikokset ja tavallaan tän tyyppiset on aivan olennaisia, ja siellä semmoinen niinku kulttuurinen, kulttuurinen kehikko, kehikko on, on tota aivan olennainen niinku asioitten ymmärtämisen näkökulmasta. Että kyllä tässä tällaisen koulutuksen niinku tarve on ihan, ihan kiistaton.

Teemu:

Että mahdollisesti voitaisiin tarttua tässä asianajaja Sarvikiven ehdotukseen tällaisesta yhteiskoulutuksesta, niinkö?

Jussi T.:

Ehdottomasti. Tää oli, tää oli loistava, loistava idea, ja pistetään välittömästi muistiin, muistiin tämä, tämä, et ylipäänsä yhteiskoulutukset, niin erityyppisistä semmoisista, jotka yhdistää niinku kaikkia,

kaikkia tota oikeusprosessin asianosaisia, ja niinku mun mielestä niitä, niitä tarvitaan, tarvitaan lisää ihan niin kun jo voimavarojen järkevän käytön, käytön näkökulmasta, että se sama asiantuntija ei ole yhtäkkiä kolmessa eri paikassa samoista asioista puhumassa, vaan, vaan yhdessä, yhdessä. Että näin, näin itte tän hahmotan kyllä Suomessa, kun on puhuttu, että pieni maa, pieni maa, niin käytetään niitä voimavaroja järkevästi sitten.

Teemu:

Hyvä. Sitten vielä lopuksi voitaisiin puhua tulkkauksesta ja kääntämisestä aiheutuvista kustannuksista. Nehän aiheuttaa suuria kustannuksia sekä oikeudenkäynnin keston pitkittymisenä, tai että oikeudenkäynnit kestää kauemmin, ja, ja sitten ihan suoranaisina tulkki- ja kääntäjäpalkkioina, niin näettekö tätä jonkinnäköisenä ongelmana, vai ovatko nämä kääntämis- ja tulkkaus-kustannukset vain sitten osa oikeusturvan hintaa? Mitenkäs asianajaja näkee asian?

Jussi S.:

Öö... No mä sanoisin, mä voisin tietysti vastata niinku kahdessa eri roolissa eli, eli asianajajana ja sitten veronmaksajana, mutta että, niinku että asianajajan näkökulmasta niin tietysti mä näen sen lähtökohtaisesti aika puhtaasti sellaisena kustannuksena, joka tähän hommaan nyt vaan liittyy, että, että se pitää järjestää ja, ja se pitää rikosasioissa järjestää valtion varoilla, koska, koska niinku se on valtion pakkokoneisto, joka siellä on yksittäistä ihmistä vastaan kautta hänen puolestaan, joissain... niin kun silloin kun puhutaan asianomistajista, niin, niin, niin, niin näin, näin se vaan... niin kun ei, ei siinä ole minusta kahta sanaa. Sithän niinku siviilipuolella, niin, niin eihän meillä tälläkään hetkellä ole sellaista järjestelmää paitsi oikeusavun kautta. Niin, niin jos ihmiset omilla varoilla prosessaa, niin, niin silloin omilla varoilla myöskin käännetään, että tai, tai että siinä ei niinku siinä mielessä oo ongelmaa. Tietysti veronmaksajana välil-, välillä niinku pohdituttaa se, että varsinkin kun puhuttiin tuosta tulkkauksen ja kääntämisen ehkä tasosta myös, niin, niin tota kyl sitä välillä kateellisena kuuntelee niin kuin tulkkien palkkioita huomioiden sen, että, että mikä se taso ehkä on, on siellä ollut, ja siinä mielessä tulee vähän niinku mieleen, että, että oliko tästä nyt oikeastaan niinku enemmän haittaa kuin hyötyä, koska me oltaisi ehkä hoidettu tää jollain käsimerkeillä niinku paremmin, noin karrikoi-, [naurua] karrikoidusti ja, ja hyvin provosoivasti tietenkin, ei se näin nyt käytännössä ole, mutta... Mut joo, isoja kustannuksia, ja tietysti niin kun tuossa Jussi Tapani jo sanoikin, niin, niin meillä on unionioikeudessa tulee tiettyjä velvol-, velvollisuuksia, ennen kaikkea rikos-, tai velvoitteita ennen kaikkea rikosasioissa, ja kun siellä puhutaan keskeisistä asiakirjoista tai ainakin keskeisten asiakirjojen olennaisista kohdista ja miten ne kään-, käännetetään tai käännetään.

No, sit voidaan käydä keskustelua siitä, että, että niin kun ehkäpä nyt peruspahoinpitelyt tai jotkut muut aika simpellit... Öö, mä en tiedä, ehkä joku teistä osaa paremmin sanoa, että miten ne käytännössä hoide-, hoidetaan, mutta jossain vaiheessa oltiin minun käsityksen mukaan menty jo vähän niinku siihen, että kaikki pitää ehdottomasti alusta loppuun, haastehakemukset vaikka olla kirjallisesti käännetetty tai käännettynä, ja ei se nyt ehkä ihan tuo direktiivi ainakaan sitä edellytä, että, että kyllä se niinku riittäisi, että, että se käydään läpi avustajan kanssa ja sitten siellä, siellä pääkäsittelyssä vaikka tulkataan. Se on sitten eri asia, että jos kysymys on vapauden menetyksestä, niin, niin, niinku vangitsemisasiat, se, että joku ymmärtää oikeasti, että miksi on vang-, vangittuna, niin se, että käydään 15 minuuttia avustajan kanssa tulkin välityksellä keskustelua siitä, että, että nyt olet täällä vankilassa ja saatat olla vuoden päivät ennen kun me ollaan pääkäsittelyssä, niin olisi ehkä ihan kiva, kun me saatais se vangitsemispäätös eka, ja hän pystyy sitten kertaamaan, että ai niin, tällaisesta tää, nyt näillä perusteilla mutta onkin vangittu, mutta nää on... niin kun se on, kun se on iso kustannus, niin, niin toki minusta niinku pitää järkeä pystyä käyttämään myös, mutta, mutta oikeusturva ennen kaikkea.

Jussi T.:

Joo, mä nään niin kun tän... niinku kans kaksitasoisena kysymyksenä, eli oikeusvaltiolla, ja nyt tässä kontekstissa, niin oikeusturvalla on hintansa, ja kyllä mä niinku ajattelen, että se mitä on tavallaan esitetty ja laskettu, että noin 100 miljoonalla eurolla vuosittain lisäyksellä, niin me pystyttäis jonkinlainen niin kun oikeusturvalupaus tarjoaman, näin on tämän oikeusministeriön kansliapäällikön suulla, suulla, hän on tätä konkretisoitunut erittäin hyvin eräässä tilaisuudessa, että se on, siellä on tehty, tehty aika hyviä laskelmia, näin, näin ymmärsin, että tavallaan semmoisia jollain tavalla konkreettisia laskelmia. Ja kyllähän nääkin kustannukset, en osaa sanoa sillä yksityiskohtaisuudella, että millä tavalla nämä, nämä tota tulkkauksen ja kääntämisen... niistä syntyvät kustannukset on itse asiassa näissä laskelmissa ylipäänsä mukana, mut tavallaan varmaan se tuohon summaan sitten, sitten voidaan ottaa huomioon.

Mutta sehän on vaan yks puoli siitä, että lisää rahaa, sen vastapainona täytyy olla toimintojen ja käytänteiden kehittäminen, eli eri, eri tota prosessin osapuolten ja varmaan yhdessäkin sopien, ja siellä varmaan on myös sitten tän tyyppinen niinku, näihin kielellisten oikeuksien turvaamiseen liittyvien käytänteiden miettiminen. Äkkiseltään ei tule mieleen sitä, että esimerkiksi korkein oikeus olisi tarkentanut missään ratkaisussa itse asiassa tätä kysymy-, kysymystä, että mikä on sit ikään kuin se sellainen sopiva taso sille niin kuin olennaisten seikkojen kääntämiselle. Nää oon ehkä semmoisia kysymyksiä, mitkä ei koskaan meillä tavallaan tule sitten edes niin kun linjattavaksi, koska ne mielletään, mielletään... Voi olla, että niistä on vähän vaikea myöskään mitään valituslupa-, tota, tai sellaisia ratkaisuja edes tehdä, mistä sitten muutoksenhakua päästäis, päästäis arvioimaan, ja, ja, se, se on tavallaan sitten se kysymys, että sitä pitää niinku tuomioistuinlaitoksessa ja vähän ehkä laajemmin miettiä, miettiä, että miten nää käytänteet, a) että ne on yhteneväisiä niinku valtakunnallisesti, mutta miten ne on niinku kustannustehokkaita, siis tinkimättä siitä oikeusturvasta. Näin mä ajattelin.

Teemu:

Hienoa, eli voidaan lopuksi varmaan todeta, että tää kansainvälisyys on osa meidän kansallista siviili- ja rikosoikeudenkäynnin todellisuutta, joten tää tulkkaaminen ja kääntäminen on jatkossakin hyvin olennainen osa meidän tuomioistuinjärjestelmää. Kiitoksia keskustelusta teille.

Jussi S.:

Kiitos.

Jussi T.:

Kiitos.

Jenny:

Kiitos.

Miesääni:

Tämä oli Tuomarilla on asiaa -podcast. Lisää tietoa tuomioistuinlaitoksen toiminnasta löydät osoitteesta tuomioistuimet.fi.

[Musiikkia]